

Аллоҳнинг қазосини ҳеч бир рад қилувчи рад қила олмайди | Ақийда дарслари (293-дарс)

19:00 / 09 сентябрь 640

دَاذُضْ أَلَا نَعْلُ لِعَاغْتُمْ وَهَو
دَاذُنْ أَلَاو

У Зот зидлардан ва тенгдошлардан олийдир.

Шарҳ: Зид – мухолиф дегани, тенгдош – ўхшаш дегани. Аллоҳга мухолифлик қилувчи ҳам, ўхшаш ҳам йўқ. Аввал таъкидланганидек, У Зот нимани хоҳласа бўлади. Нимани хоҳламаса бўлмайди.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги оятлари бунга далилдир:

تَعْلَمُونَ وَأَنْتُمْ أَنْدَادُ اللَّهِ تَجْعَلُوا فَلَا ۲۲

«Бас, билиб туриб, Аллоҳга тенгдошлар қилманг» (Бақара сураси, 22-оят).

أَحَدٌ كُفُوًا لَهُ، يَكُنْ وَلَمْ

«Ва Унга ҳеч ким тенг бўлмаган» (Ихлос сураси, 4-оят).

Ушбу ақийдада мўътазилийларнинг, банда ўз феълини ўзи яратади, деган даъволарига раддия бор. Чунки банда Аллоҳ таолога мухолиф бўлса, Унга зид бўлиб қолади. Агар мувофиқ бўлса, Унга ўхшаш бўлиб қолади. Аллоҳ таоло улар айтаётган нарсалардан олийдир.

بِقَعْمِ آلِ وَ، هِيَ أَضَاقِلُ دَارِ آلِ
، هِرْمَالِ بِلِ آغِ آلِ وَ، هِمُ كُحَلِ

У Зотнинг қазосини рад қилувчи, ҳукмини ортга сурувчи ва амридан ғолиб келувчи йўқ.

Шарҳ: Яъни Аллоҳнинг қазосини ҳеч бир рад қилувчи рад қила олмайди. Унинг ҳукмини ҳеч ким ёки ҳеч нарса ортга сура олмайди. Унинг қазосини ҳеч ким ёки ҳеч нарса бекор қила олмайди. Ҳеч ким ёки ҳеч нарса Унинг амридан ғолиб кела олмайди. Балки У Зотнинг ўзи унинг амридан ғолибдир. У Зот яккаю ягонадир, қаҳқордир. Хоҳлаганича ҳукм қиладир.

Аллоҳ таолонинг қўйидаги оятлари бунга далилдир:

«Аллоҳ одамларга не раҳматни очса, бас, уни тутиб қолувчи бўлмас. Нимани ушлаб қолса, Ундан кейин уни қўйиб юборувчи бўлмас» (Фотир сураси, 2-оят).

«Сўнгра муддатни тугал қилган Зотдир. Белгиланган муддат эса Унинг ҳузуридадир. Шундан кейин ҳам сиз шак қилмоқдасиз» (Анъом сураси, 2-оят).

«Хукми Аллоҳ қиладир. Унинг ҳукмини таъқиб қилувчи йўқдир. У ўта тез ҳисоб қилувчидир» (Раъд сураси, 41-оят).

«Албатта, Аллоҳ Ўз ишини етказувчидир. Батаҳқиқ, Аллоҳ ҳар бир нарсага ўлчов қилиб қўйгандир» (Талоқ сураси, 3-оят).

سَنَأْتِيَنَّكَ لَئِنَّمَا
هَذَا نَمُوكَ

Ушбуларнинг барчасига иймон келтирдик ва албатта, барчаси Унинг ҳузуридан, деб қаттиқ ишондик.

Шарҳ: Яъни юқорида ўтган нарсаларнинг барчасига иймон келтирдик. Борлиқдаги ҳар бир нарса Аллоҳнинг ҳузуридан, Унинг қазои қадари, иродаси, хоҳиши ва вужудга келтириши ила пайдо бўлган, деб қаттиқ ишондик.

Аллоҳ таолонинг қуйидаги ояти бунга далилдир:

«Ҳаммаси Аллоҳдан», деб айт!» (Нисо сураси, 78-оят).

Ақийдатут Таҳовия шарҳининг талхийси» китобидан

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7619-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.